

ИНСТИТУТ ПО ТЮТЮНА И ТЮТЮНЕВИТЕ ИЗДЕЛИЯ – МАРКОВО
СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ

УТВЪРЖДАВАМ,

ВрИД:

(доц. д-р М. Къшева)

ИНСТРУКЦИЯ

ЗА БРАНЕ И СУШЕНЕ НА ТЮТЮН ОТ СОРТОВА ГРУПА „ВИРЖИНИЯ“

с. Марково, 2016 г.

I. БРАНЕ НА ТЮТЮНА

Брането се извършва в техническа зрялост на листата. Това е зрелостта, която осигурява най-висок качествен потенциал и най-висок добив на сировина. Техническата зрялост настъпва след завършване на растежа на листата. Тя се характеризира със застаряване и накъдряне на тъканта и с промени в цвета на листата. В зависимост от агротехническите условия, типичните за техническата зрялост промени на цвета са различни. Във всички случаи настъпва избистряне на цвета, изчезване на грубо зеления цвят, пожълтяване на част от листата от към върха, или на почти цялата петура. Изменя се строежа на листата, като нараства тъгъла между главния нерв и стеблото. Откъсването на листата става лесно, без забелзване на ликото на стеблото. Изменението на цвета при узряване не трябва да се смесва с избистрянето и пожълтяването, причинено от сортови особености или условия на отглеждане.

Поради специфичния начин на изявяване, показателите на техническата зрялост се допълват и уточняват в практиката от поведението на тютюна в сушилнята и резултатите от сушенето. Подходящата зрялост за различните беритби е: за първа беритба най-подходяща е началната техническа зрялост. Листата от тази беритба не понасят презряване.

Второто по важност изискване е брането да бъде еднородно. Подходящата зрялост осигурява висок качествен и количествен потенциал, а еднородността на листата в партидата дава възможност този потенциал да бъде реализиран в процеса на сушене.

II. СУШЕНЕ НА ТЮТЮНА

1. ЗАКРЕПВАНЕ НА ТЮТЮНА В КАСЕТИТЕ И ЗАРЕЖДАНЕ НА СУШИЛНИТЕ

Всяка система за сушене има за задача да осигури достатъчно топлина и въздух за всички тютюневи листа.

Партидата за зареждане в една сушилня трябва да е съставена от един сорт, една беритба, с еднаква зрялост, от един посев и да е бран в един и същи ден.

Касетите от една камера трябва да съдържат еднакво количество тютюн с допустимо отклонение $\pm 10\%$ от средното тегло.

Тютюнът от всяка касета трябва да бъде разпределен равномерно по цялата ѝ площ, като се препоръчва известно преупълтняване на материала по периферията на касетите. В сушилната касетите се подреждат плътно една до друга и всеки започнат етаж се запълва докрай. Нарушенията на технологията за закрепване на тютюна и зареждане на сушилните, причиняват големи загуби от влошаване на качеството и намаляване на рандемана на продукцията.

2. РЕЖИМИ НА СУШЕНЕ

Сушенето започва веднага след зареждане на сушилната. **Загряването** започва от нивото на външната температура и се извършва с бавно покачване на температурата в сушилната с по 1°C на час (2°C на два часа).

Нажълтяването започва при температура на въздуха по мокър термометър 35°C и температура по сух термометър от 36°C до 38°C, и се довършва с така наречения преходен период при температура по мокър термометър 35°C и температура по сух термометър 40°C - 42°C. Времетраенето на фазата заедно с преходния период варира в границите от 30 до 60 часа и се определя от времето за настъпване на пожълтяване на листата.

Важно за преходният период е да започне навреме още с пожълтяването на върха на листата. Това става между 16^{-тия} - 24^{-тия} час за тютюн с нормална зрялост и в никакъв случай по-късно от 36^{-тия} час. При добре узрели тютюни нажълтяването може да започне направо с режима за преходния период, а при леко презрели – това е задължително. Нажълтелият връх на листата е гаранция, че при температура 40°C - 42°C няма опасност да се фиксира зелен цвят. В същото време обаче при тези температури се изнася достатъчно количество вода, за да започне бавно подсушаване от върха и периферията към централните зони на петурата едновременно с тяхното пожълтяване. В края на преходният период листата с техническа зрялост придобиват равномерно ярко пожълтяване на петурата, без нерватурата.

Сушенето на петурата се извършва с покачване на температурата на въздуха по сух термометър до 60°C. Покачването на температурата по сух термометър при сушене на тютюн от първа и втора беритба се извършва с 0,7°C на час, а за останалите беритби с 0,5°C на час. При тези темпове на нарастване на температурата се постига необходимата загуба на вода за тютюна от съответните беритби.

Сушенето на нерватурата се извършва при температура 75°C. Преходът до това ниво става с 1,5°C или с 2°C на час. Температурата по мокър термометър се покачва от 35°C до 42°C с по 2°C на час. Поддържането на крайната температура (75°C) продължава до пълното изсушаване на тютюна.

ЗАБЕЛЕЖКА: *Настоящата инструкция е принципна и изпълнението ѝ е в зависимост от вида на камерите за сушене.*

Изготвил:
(доц. д-р В. Николова)